

כללי המילה לר' יעקב הגוזר

לא נעשתה הפריעה בהלכתה, וקראו לאומן אחר ועשה פריעה כדין, ואח"כ העמידו הדם, ולא לבשו הנקובים למילה עד למחרתו ולא הזיק לנער בלום ויחי.

מציצה: מוצצין היכו דמי? פי' המוהל חייב לעשות מציצה, כיצד אחר הפריעה מיד מכניס האבר לתוך פיו ומוצץ את הדם בכל כחו, משום שהדם נקרש בפי האמה וסכנה הוא אם אינו מוצץ כדאמרי' בפ' ר"א אמר רב פפא (1) אומנא דלא מייץ מעבירין ליה משום דדם נקרש בין האמה והוא סכנה לפיכך אפי' בשבת נמי שרי ואע"פ שעושה חבורה בשבת שאין הדם יוצא ממקום חבורו אלא ע"י מציצה אפילו הכי פשיטא מדקתני מחללין עליה את השבת מהו דתימא דדם מפקד פקיד וכנתוהו בכלי דמי, ובמציצה זו אין עושה חבורה ואין כאן איסור תורה ומשום הכי שרי ולא משום סכנתא, דקיל דם המילה חבורי מיחבר ובהדם שיוצא ע"י מציצה נעשה חבורה ואפילו הכי אפי' בשבת נמי שרי משום סכנתא, ודומיא דאספלונית וכמון, ורחיצה דכי לא עביד הוי סכנתא הי"נ כי לא מייץ הוי סכנה, הילכך

באר יעקב

(1) שבת קלא ב' מוהל שאינו מוצץ לח הדם כדי שלא הדם ממקומות הרחוקים סכנה היא ומעבירין אותו כדי שלא יבא הנער לידי סכנה. פירש"י יונק הדם מהחבורה אף שע"ז יתיק הדם ממקומו ונעשה חבורה עכ"פ כשלא ימוץ אפשר שיסחכן שע"י החבורה הדם שבבשר הגיד מתחמם ונקפה, ואפשר שיצנה הגיד ע"י. ע"י הפארה ישראל שבת ש"ט משנה ג' וז"ל ולפי מ"ש הרופאים עכשיו, אדרכה ע"י המליצה אפשר שיסחכן, שע"י המליצה יהפירו נקבי (הפארתען) וישפיעו דם אחר המילה כמוץ יין שבחביה ע"י (העבר) דאחר ששאף הרוח שבמניקה (העבר) מיד היין ממילא פורש ועולה אף אחר שפסק למזון (בהעבר); ואין לתמונה ע"ז שהוא נגד השי"ס דכמה דברים נשחטה הטבע (כמ"א קע"ג א' וקע"ט ח' ובי"ד שפ"ז ג' ובא"ע קנ"ו) ולכאור' היה נראה לשמוע בקולם ככל כה"ג דהרי אפי' בכריתות ומיחה ב"ד, שומעין לרופאין (כשבת קכ"ט א', ויומא פ"ב א', ונדה כ"ב ב') ואפילו להקל, מכ"ש שנחוש רק משום סכנה, והם בקיאים בחשמה סכנה יוחר ממנו, ונקל גם בחלול שבת למזון ואעפ"כ י"ל לבלי לזוז מדברי רז"ל דלא דמי לרחיצה ההינוק ביום הג' שאין מחללין השתא משנשחטה הטבע, דהתם שאני דע"י שנשחטה הטבע אין בו צורך כלל השתא, אבל הכא מי לא מודו הרופאים דע"י המליצה ניצל ההינוק מנבייה הגיד, אלא שבארצות האסוניים אינו מסוכן כ"כ לבייה הגיד כבארצות צבל החמים, ואעפ"ר אפשר שיסחכן ע"י הנבייה ע"י שניחו עליו כל חצי שעה מעליה שנשרה צמי (עקסטרקטוס) או צמים קרים עכ"פ כיון דגם לפי דבריהם גם מליצה מהני, אין לנו אלא דברי רז"ל. דהרי אפילו בדברי תורה כשאין נפקא מינה שיעשה קן או קן, היו הראשונים מקפידין לעשות כדברי רבותיהם, כרבא דהוה מהדר אסלקא וארוזא הוילי ונסיק מסומיה דרב הונא (ספחים קו"ד ב'). ואעפ"כ י"ל שלא ימוץ כ"כ בחוזק מאד בשבת דצ"ס לא קאמר רק האי אומנא דלא מייץ משמע דלא מייץ כלל (שבת קליג ב'); גם יזה צפי אחר המליצה על החבורה מהחומץ שלוקח צפוי, כדי לקמע ולצמצם נקבי הפארתען שפחת במליצה, וע"י כחכות דף הי עיב צה"י ד"ה דכ וכו'.

כללי המילה לר' יעקב הגוזר

אומנא בהול מעברין ליה וכן הלכה: אחר המציצה גומע גמיעא מן היין¹ עם הדם שבפיו וממהר וזורק מפיו שניהם היין והדם על המילה כי היכי שממהר הרפואה. ויש אומנים שמוצצים ב"פ והטעם כמו שביארנו.

ונותנין אספלנית² וכמון. פי' אספלנית תחבושת בלשון אשכנז פלאסט"ר. הראשונים היו עושין ד' חלקים חלב או שומן תרנגולין שאינו מליח, וחלק א' שעוה או זפת³ שקורין הרץ היוצא מן העץ מעורב ביחד וממרחין אותו על מטלית של בגד ונותנו על המילה, ואף בשבת שרי. וכמון היה שוחקו דק דק ומפור כעפר על המילה והוא טוב להעמיד הדם ואינו כואב ואינו מנפח בשביל הכמון. ואם לא שחק מע"ש לועס בשנינו זנותן עליו, כל האפשר לשנויי משנינו. ובי"ט שוחק כדרכו ונותנן עליו ואם לא טרף יין ושמן נותן זה לעצמו וזה לעצמו. וכך היתה רפואתן של קדמונים: מתחלה היו נותנין על המילה כמון להעמיד הדם. ואחרי כן היו מערבין יין ושמן בכלי וטורפין יחד כמו בצים והיו נותני' על המילה, כך

באר יעקב

¹ מהרי"ל. וכך מנהגנו לרפואת הנימול ועוד ט"ח כי יין בנימטריא שבטעם ואל"ל צדיק פמיע סוד הי ליראיו ובריהו להודיעם סוד הי' זו מלה שלא גילה אחס מאד ועד עשרים דור עד שעמד אברהם ונהגה לו. ח"ל הקב"ה חס המול חפול כוד הי' מה סוד הי': סמ"ך שזיס וי"ו ששה די ארבעה הרי ע' שבטעם חני מעמיד ממך בזכות המילה שח' בשבטעם נסח יכדו וגו' ושבטעם זקנים שח' חספה לי שבטעם חיש וגו'. ומעמיד חני מהן משה שהוא הוגה בהורה צע' לשון שח' הואיל משה באר חס ההורה וגו' בזכות מי בזכות המילה שח' סוד הי' ליראיו ולפי"ז נופלין היין: ט"ח שראוי לברך על היין המשמח אלהים ואנשים וסימן לדבר המשמח ר"ת ר"ה היבדלה, מיזבד, ש'בת, מ'ילה, ח'הונה. לפיכך פסקו בי"ד סי' רס"ה דאזי הכן או המוהל או א' מהעומדים שם מצרך על הכוס, והמנהג שהמוהל מצרך על היין כמו שמצרך באר הברכות. עי' סוד הי' וברביע הזהב דף יו"ד.

שו"ה מהר"ם סי"ק חלק י"ד סי' רמ"ד. חס המניעה היא חיוב? ותירון דבר זה מסורש בשים ואוסקים שחייב למנון ואיש חשש סכנה חס לא מונן והמהחדשים נהנו אמון לדברי הרופאים שאוי שאין סכנה בלא מניעה. ח"א זה אלא על הרוב ואין קי"ל אין הולכין בס"ג אחר הרוב יחז"ל חששו אך למיעוט שיכול להזדמן שיבא הינוק א' לחשש סכנה, ולכן מותר לחלל שבה עבדו ולמנון וחי בהם כחיב. עי' שו"ת מהר"ם יפה סי' י"ח שכח דאינו אלא חשש מיעוט בלבד, כי על הרוב אין בו סכנה ואס"ה מוללין דהא צעי למיחש על לא חטמוד על דס רעך. עי' שומר ליון הנאמן מכהב הי' שנה הרט"ז. ועי' אריענט שנה 246, 42, 43, 44, 49. נו'.

² שבה קליג א'. אבן הרחי דף ל"ט. תחבושה לילד היולד: נהגו בספרד ופרובנצא לקחה חלבון בינה ומעורב בשמן זיה היטב, ולוקחין חתיכות בגד מנוקבה לתחם במילה ולהכניס העפפה בהם שלא יחזור העור למקומו, ויש מקומוה שמערבין חלבון הביילה בכמון כחוש הדק היטב: וכנרפה נהגו לכהוג הכרפס היטב ולערב בו שמן זיה או שומן תרנגולה וחלמוני ביצים הללויות באש ואין תחבושה עוב ממנו.

³ שם ע"ב אמר אב"י אמרה לי חס אספלנית דכולהו כיבא שב מינא תרצא. וחלד קירא, רבא אמר קירא וקלבא רישינא.